Bilag A

EM2026/7
J.nr. 01.31.11-00026
J.nr. 01.25.01/26EM-LABU-00007

Naalakkersuisoq for Finanser

Dato: 08-09-2026
J.nr.: 01.31.11-00026

Naalakkersuisuts Forslag til Finanslov for 2027

Finansudvalgets bemærkninger og spørgsmål

Hermed fremsendes Finans- og Skatteudvalgets indledende spørgsmål og bemærkninger til Forslag til Finanslov for 2027. Spørgsmålene er primært baseret på Finans- og Skatteudvalgets gennemgang af det samlede finanslovsforslag under udvalgets budgetseminar i Nanortalik august 2026.
Udvalgets spørgsmål tager udgangspunkt i gennemgangen af de almindelige bemærkninger til finanslovsforslaget for 2027. Udvalgets spørgsmål vil ske med henvisning til det afsnit under de almindelige bemærkninger, spørgsmålet vedrører.

Samfundsmæssig robusthed tæt på borgerne

1. Indledning

Naalakkersuisut oplyser, at der med finanslovsforslaget lægges en ansvarlig kurs, hvor de offentlige finanser skal være i balance, og hvor midlerne målrettes indsatser, der kan mærkes af borgere, virksomheder og lokalsamfund. (s. 157)

1.1. Udvalget noterer sig med tilfredshed Naalakkersuisuts tilkendegivelse om at følge budgetlovens krav om, at den samlede budgetstilling skal være i balance eller udvise overskud. Udvalget noterer sig samtidig, at der budgetteres med underskud i finansåret og det efterfølgende år, men med overskud i de to sidste budgetoverslagsår, således at budgetlovens krav samlet set kan overholdes.

2. Samfundsmæssig robusthed som politisk ramme

Naalakkersuisut anvender på side 157 til 158 overskriften *Samfundsmæssig robusthed som politisk ramme.*

2.1. Udvalget ønsker en uddybning heraf med fokus på, hvordan borgerne konkret forventes at kunne mærke virkningerne af de nævnte indsatser.

2.2. Hvad menes der med en prioritering, hvor der skabes balance mellem ansvarlig økonomisk styring og en styrket indsats på de områder, hvor borgerne, lokalsamfundene og samfundets kritiske funktioner mærker virkningerne mest direkte?

2.3. Agter Naalakkersuisut at undersøge, hvilke omkostninger sygefraværet i den offentlige administration i såvel kommunerne som Selvstyret medfører? Agter Naalakkersuisut endvidere at undersøge årsagerne til det høje sygefravær samt arbejde for at nedbringe sygefraværet i den offentlige administration?

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

2.4. For udvalget er det vigtigt at undgå, at borgere mister lysten til at arbejde som følge af et dårligt arbejdsmiljø, eller fordi borgeren foretrækker sociale ydelser, som gør, at det ikke altid kan betale sig at være i beskæftigelse. Er dette forhold en del af Naalakkersuisuts overvejelser, når tanken går på samfundsmæssig robusthed?

2.5. Der ses eksempler på udenlandsk arbejdskraft uden for Norden, som har fundet både arbejde og bolig i Grønland, samtidig med at der er betydelig boligmangel blandt den lokale befolkning. Hvordan vurderer Naalakkersuisut denne problemstilling, og har Naalakkersuisut overvejet, om der er behov for tiltag, der kan forbedre den lokale arbejdskrafts adgang til både beskæftigelse og boliger?

3. Prioriterede temaer i finanslovsforslaget

Naalakkersuisut oplyser i tabel 1 de centrale prioriteringer under temaerne *Styrket uddannelse og arbejdsudbud*; *Udsatte borgere, retssikkerhed og velfærd*; *Mobilitet, kritisk infrastruktur og regional sammenhængskraft*; *Styrket udenrigsområde og arktisk interessevaretagelse* og *Digital og administrativ robusthed*. (s. 158-159)

3.1. Udvalget ønsker Naalakkersuisuts uddybning af de prioriterede indsatser.

4. Styrket uddannelse og arbejdsudbud

Naalakkersuisut oplyser: *Driften af en ny erhvervsskole med gymnasiale fag i Ilulissat er en væsentlig prioritering, fordi den kan styrke erhvervskompetencegivende uddannelser, efteruddannelse og lokale uddannelsesveje i en region med betydelig erhvervsaktivitet og -potentiale.* (s. 159)

4.1. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre sig, at den nye erhvervsskole med gymnasiale fag i Ilulissat giver bedre kapacitetsudnyttelse, og hvordan påvirker det ledige pladser på kysten?

4.2. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre sig, at optaget på de gymnasiale uddannelser og på de videregående uddannelser kan koordineres, så der er sammenhæng mellem antallet af dimittender på de studieforberedende uddannelser og optagelsespladser på de videregående uddannelser.

Naalakkersuisut oplyser: *Herudover prioriteres indsatser i Pilersitsiviit og Majoriaq, som skal understøtte unge og voksne, der har behov for tættere vejledning, brobygning og opsøgende indsats.* (s. 159) Det oplyses, at denne prioritering vil bidrage til reduktion af antallet af unge uden uddannelse og beskæftigelse i områder, hvor dette problem er meget udtalt i dag.

4.3. Hvilke tanker har Naalakkersuisut i forhold til byggeplaner og bevillingsønsker?

4.4. Har Naalakkersuisut erfaret misbrug af jobsøgningsydelse, og hvordan kan man i bekræftende fald følge op på dette forhold?

4.5. Specialklasser bliver mere og mere almindelige. Hvilke økonomiske konsekvenser følger af denne udvikling?

5. Udsatte borgere, retssikkerhed og velfærd

5.1. Hvilke erfaringer har Naalakkersuisut med effekten af socialøkonomiske virksomheders arbejde på at styrke arbejdsløses tilknytning til arbejdsmarkedet?

5.2. Er Naalakkersuisut bekendt med iboende incitamenter til misbrug af offentlige ydelser?

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

5.3. Hvordan kan ordningen med fødevarecheck anvendes inden for socialområdet på mest hensigtsmæssig måde for både borgerne og det offentlige? Hvordan kan man yde hjælpen med større fokus på de mest socialt udsatte? Vil fødevarechecken fungere bedre som instrument, hvis den ikke er omsættelig, men i stedet øremærket til bestemte varer?

5.4. Kan Naalakkersuisut give en status på en fødevarecheck til borgerne i Grønland, som har været nævnt i forbindelse forhandlingerne om rammeaftalen med den danske stat?

6. Mobilitet, kritisk infrastruktur og regional sammenhængskraft

6.1. Naalakkersuisut kommer ind på mobilitet som et af de prioriterede temaer i finanslovsforslaget. I den forbindelse skal udvalget henvise til hovedkonto 31.07.03 Mobilitetsfremmende ydelser. Den omhandler struktur- og arbejdsmarkedspolitiske udfordringer, hvor nogle lokaliteter oplever mangel på arbejdskraft, mens andre lokaliteter modsat har problemer med faldende beskæftigelse og stigende arbejdsløshed. Med hovedkontoen søges støtte til den arbejdskraft, der ønsker at påtage sig permanent arbejde i en anden lokalitet i Grønland ved at yde en mobilitetsfremmende ydelse. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre sig, at den modtagende kommune i den anden lokalitet ikke pådrages utilsigtede merudgifter af denne ordning?

6.2. Hvor mange fartøjer har det fælleskommunale affaldsselskab ESANI til rådighed?

7. Styrket udenrigsområde og arktisk interessevaretagelse

7.1. Mener Naalakkersuisut, at en styrkelse af udenrigsområdet og arktisk interessevaretagelse kan gennemføres uden tilførsel af yderligere midler. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan en sådan gennemførelse påtænkes at ske.

7.2. Udvalget ønsker at få oplyst, hvorfor der afsættes flere midler til Grønlands Repræsentation i København i forhold til eksempelvis Grønlands Repræsentation i Bruxelles? Hvordan prioriterer Naalakkersuisut midlerne mellem repræsentationerne?

7.3. Hvad er Naalakkersuisuts strategi i forhold til de forskellige repræsentationer?

8. Digital og administrativ robusthed

8.1. Efter udvalgets mening medfører vedtagelsen af ny lovgivning ofte implementeringsproblemer blandt andet i kommunerne. Dette kan skabe vanskeligheder for kommunerne og for samarbejdet og kommunikationen mellem kommunerne og Selvstyret. Hvordan kan der rettes op på denne problematik?

8.2. Udvalget efterlyser en forbedring af samarbejdet mellem kommunerne og Selvstyrets digitaliseringsstyrelse, hvis dominerende tilgang til samarbejdet kan påvirke arbejdet omkring validering af indhold og efterlevelse af gældende retningslinjer negativt. Udvalget finder det afgørende, at samarbejdet sker på ligeværdige vilkår.

8.3. Udvalget ønsker herudover status på de allerede gennemførte initiativer og igangværende i den nationale digitaliseringsstrategi til at sikre sammenhænge i den offentlige sektor.

Strukturelle udfordringer og afledte reformtiltag

9. Et første skridt i en samlet reform- og robusthedsdagsorden

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

Naalakkersuisut oplyser: *Naalakkersuisut vil derfor fortsætte arbejdet med reformer, der styrker uddannelse og arbejdsudbud, bidrager til en mere flerstrenget økonomi, fremtidssikrer den offentlige sektor og gør skatte-, ydelses-, bolig- og pensionssystemerne mere holdbare og gennemskuelige.* (s. 160)

9.1. Kan Naalakkersuisut uddybe og konkretisere de reformer og initiativer, man forventer inden for de forskellige nævnte områder?

9.2. I hvilket omfang er der planer om tiltag eller initiativer, der kan fremme befolkningstilvæksten, eksempelvis ved at gøre det mere attraktivt at få børn?

10. <u>Reformkommissionen er nedsat og i gang</u>

Tabel 2 tydeliggør den demografiske udvikling med et stigende antal ældre og et faldende antal af børn og unge samt i den erhvervsaktive alder. Naalakkersuisut oplyser: *Kommissionen skal levere konkrete og prioriterede anbefalinger til, hvordan der kan skabes større økonomisk råderum gennem strukturelle og administrative reformer, samtidig med at kerneydelser opretholdes og styrkes.* (s. 161)

10.1. Kan Naalakkersuisut uddybe og konkretisere de reformer og initiativer, man forventer, med formålet om at afbøde eller tage højde for den demografiske udvikling?

10.2. Hvordan planlægger Naalakkersuisut at finansiere den voksende ældrebyrde på længere sigt foruden det forventede større økonomiske råderum skabt af reformer? Er der planer om at afsætte flere midler på finanslovene i de kommende år for at imødekomme udfordringen?

10.3. I forhold til Naalakkersuisuts planer med Holdbarheds- og Vækstplanen ønsker udvalget at få uddybet, hvordan Naalakkersuisut agter at opnå de tilsigtede besparelser i den offentlige sektor.

Naalakkersuisut oplyser: *Kommissionens arbejde skal samtidig ses i sammenhæng med kommunale og øvrige reformprocesser.* (s. 162)

10.4. Udvalget er opmærksomt på regionale forskelle i befolkningssammensætningen. Kan Naalakkersuisut give et overblik over fordelingen af aldersgrupper langs kysten?

10.5. Hvilken betydning har den demografiske udvikling for befolkningssammensætningen langs kysten?

10.6. Hvordan påtænker Naalakkersuisut at tage højde for regionale forskelle i befolkningssammensætningen? Hvilke planer har Naalakkersuisut om særlige tiltag for at sikre det nødvendige omfang af ældrepleje de steder, hvor der er få mennesker i den erhvervsaktive alder?

11. <u>Pensionsekspertgruppen og et sammenhængende pensionssystem</u>

Naalakkersuisut oplyser: *Naalakkersuisut har samtidig igangsat arbejdet med at forberede et nyt og mere sammenhængende pensionssystem. Pensionsekspertgruppen er godt i gang og er anmodet om at aflevere sine anbefalinger i januar 2027.* (s. 162)

11.1. Udvalget ønsker at blive præsenteret de endelige anbefalinger fra pensionsekspertgruppen, når de forelægger i januar.

11.2. Hvornår forventer Naalakkersuisut, at implementeringen af anbefalingerne fra pensionsekspertgruppen kan påbegyndes? Kan det nås inden for nærværende valgperiode?

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

Den overordnede økonomiske situation

12. Øget usikkerhed, men fortsat stærkt udgangspunkt

Naalakkersuisut oplyser: *Den internationale situation er mere uforudsigelig, og Grønland kan blive påvirket* gennem *importeret inflation, højere fragt- og byggeomkostninger, højere finansieringsomkostninger og mere usikre vilkår for handel og investeringer* (s. 163) og *Forbrugerpriserne steg 3,7 pct. fra januar 2025 til januar 2026* (s. 164).

12.1. I hvilken udstrækning har Naalakkersuisut planer om løbende inflationsregulering af finanspolitiske tiltag for at justere befolkningens købekraft?

12.2. I hvilken udstrækning foretager Naalakkersuisut løbende vurderinger af befolkningens købekraft? Hvordan har befolkningens købekraft udviklet sig år for år gennem de seneste fem år?

12.3. Kan Naalakkersuisut uddybe, hvordan inflation importeres til Grønland, og hvordan inflation i Danmark påvirker grønlandske indkøb af varer?

12.4. Kan Naalakkersuisut uddybe, hvorfor der er en så betydelig prisforskel på varer mellem Grønland og Danmark?

12.4.1. Vurderer Naalakkersuisut et behov for tiltag for at skabe lavere priser eller bedre konkurrence mellem butikskæder i Grønland, herunder om der er behov for tilpasninger i fremtidige servicekontrakter?

12.5. Vurderer Naalakkersuisut et behov for oplysningskampagner for befolkningen inden for dette område, særlig med henblik på at skabe forståelse for forbrugerprisstigningerne?

Naalakkersuisut oplyser: *Underskuddet på handelsbalancen var i 2025 ca. 292 mio. kr. og mindre end i de foregående ti år.* (s. 164)

12.6. Hvilke muligheder ser Naalakkersuisut for at forbedre handelsbalancen, herunder for at øge eksporten?

12.6.1. Anser Naalakkersuisut det for en mulighed at fremme udnyttelsen af de containere, der benyttes til import af varer, og som i dag sejles tomme tilbage til Danmark, som led i arbejdet med at fremme eksporten af grønlandske varer?

12.7. Hvilke handelspartnere anser Naalakkersuisut som alternativer til Danmark som reaktion på de stigende forbrugerpriser og det fortsat høje underskud på handelsbalancen?

12.8. Hvordan er Naalakkersuisut med til at fremme forarbejdning og forædling af ressourcer inden for fiskeriet i Grønland frem for i udlandet og på den måde at forhøje værdien af grønlandske varer?

12.9. Hvordan vurderer Naalakkersuisut, at Inatsisartutlov om fiskeri (nr. 29 af den 23. maj 2024) foreløbigt opfylder dens tiltænkte formål, særligt vedrørende indhandlingspligt?

13. Arbejdsmarked, uddannelse og regionale forskelle

Naalakkersuisut oplyser: *Andelen af unge i alderen 16-25 år, der hverken var i uddannelse eller* beskæftigelse*, er fortsat for høj. Det understreger behovet for stærkere overgange fra folkeskole til uddannelse og arbejde, mere opsøgende vejledning og bedre adgang til uddannelsestilbud i hele landet.* (s. 164)

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

13.1. Kan Naalakkersuisut uddybe og konkretisere planerne inden for de oven for nævnte områder for at styrke de 16-25-åriges tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet?
13.2. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at udvide antallet af praktik- og lærlingepladser, herunder om det indgår i arbejdet med at styrke uddannelsesområdet og arbejdsudbuddet?

Uddannelse nævnes som det primære redskab til at øge arbejdsudbuddet og nedbringe ledigheden. Udvalget undrer sig over dette enstrengede fokus på uddannelse, da Naalakkersuisut samtidig beskriver behovet for både ufaglært og faglært arbejdskraft udefra (s. 163).

13.3. Hvilke andre muligheder og indgangsvinkler ser Naalakkersuisut for at øge arbejdsudbuddet?
13.4. Hvilke andre faktorer medvirker til den lave tilknytning til arbejdsmarkedet for de unge, og hvilke løsninger ser Naalakkersuisut i den forbindelse?

Naalakkersuisut oplyser: *I januar 2026 udgjorde registrerede arbejdssøgende 2,9 pct. af borgere i aldersgruppen 17-16 år i Nuuk, Sisimiut og Ilulissat, mens andelen i resten af landet var 8,0 pct.* (s. 163)

13.5. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at udligne forskellen mellem de største byer og resten af landet?

De økonomiske rammevilkår

14. Inflation, byggeomkostninger og handelsbalance

Naalakkersuisut oplyser: "*Bygge- og anlægsområdet er fortsat påvirket af internationale priser, fragt, energi og lokale kapacitets-forhold. Fra januar 2025 til januar 2026 steg byggeomkostningerne med 3,5 pct. Den fortsatte usikkerhed om forsyningskæder og priser kan påvirke både økonomien og tidspunktet for gennemførelse af anlægsprojekter.*" (s. 165)

14.1. Kan Naalakkersuisut uddybe ovenstående?

15. Budgetstilling 2027 – loftet over væksten i de offentlige udgifter

Det fremgår af Tabel 4 (s. 166) samt af oversigten over budgetstillingen (s. 175), at grænsen for tilladte udgifter i alt til drift, tilskud og anlæg udgør 6.609,7 mio. kr., hvoraf der i finanslovsforslaget allerede er disponeret over 6.206, mio. kr. Det betyder, at der er råderum på 403,5 mio. kr.

15.1. Udvalget ønsker at få oplyst, om det aktuelt oplyste råderum for FFL2027 er på samme niveau som råderummet på det tilsvarende tidspunkt for FFL2026?
15.2. Naalakkersuisut oplyser, at der på flere områder frem mod 2. og 3. behandlingen vil kunne ske yderligere udrednings- og forhandlingsarbejde, som kan føre til ændringsforslag. Udvalget ønsker allerede nu at få oplyst, hvilken indvirkning sådanne ændringsforslag forventes at kunne få på det råderum, der vil være efter den endelige behandling af forslaget.
15.3. Er der andet Naalakkersuisut vil oplyse om råderummet?

16. Indtægtsskønnene i finanslovsforslaget

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

Naalakkersuisut oplyser, at indtægtsskønnene i FFL2027 tager udgangspunkt i de senest tilgængelige oplysninger om skatter, afgifter, ressourcerente, statens bloktilskud, udbytter fra selvstyreejede selskaber og øvrige indtægter. Naalakkersuisut forventer en svag stigning i indtægterne. (s. 166-167)

16.1. Udvalget bemærker, at underskuddet på handelsbalancen er faldende, hvilket udvalget ser positivt på. Samtidig forventer Naalakkersuisut, at indtægterne fra ressourcerenteafgiften vil være lavere i de kommende år. Udvalget hæfter sig desuden ved, at der ikke budgetteres med indtægter fra overnatningsafgiften, ligesom Naalakkersuisut budgetterer med 0 kr. i indtægter fra afgifter på råstoffer samt is og vand i den kommende periode. På denne baggrund ønsker udvalget en uddybning af Naalakkersuisuts forventninger til den generelle udvikling i de budgetterede indtægter.

16.2. Tabel 5 viser FFL2027 indtægtsskøn for specifikke skatter og afgifter sammenlignet med R2025. Udvalget ønsker en uddybning af Naalakkersuisuts formål med og udbytte af tabellen.

16.3. Indtægterne fra ressourcerenteafgifter forventes at udgøre omkring 498 mio. kr. årligt i perioden 2027-2030. Set i lyset af de seneste udmeldinger om udviklingen i fiskeriet ønsker udvalget oplyst, hvilke forudsætninger der ligger til grund for dette indtægtsskøn, herunder om Naalakkersuisut vurderer, at skønnet er udtryk for en konservativ budgettering.

17. <u>Udviklingen i de større selvstyreejede aktieselskaber</u>

Naalakkersuisut oplyser: *Flere selskaber står over for betydelige investeringer i de kommende år,* herunder *inden for luftfart, søtransport, digital infrastruktur og energi. Disse investeringer kan være nødvendige for at sikre forsyningssikkerhed, driftssikkerhed og udvikling i hele landet, men de kan samtidig øge den samlede offentlige gældsætning og reducere mulighederne for udbyttebetalinger til Landskassen.* (s. 168)

17.1. I hvilken udstrækning påvirker behovet for betydelige investeringer i de kommende år kommunikationen og tilsynet med de selvstyrerede aktieselskaber i forhold til finansieringsmulighederne af disse betydelige investeringer?

17.2. Hvordan sikrer Naalakkersuisut, at man modtager den nødvendige information tidsnok fra de selvstyreejede selskaber?

17.3. Er der over de seneste år sket en ændring i, hvor opsøgende Naalakkersuisut er i forhold til at hente information fra og at sætte tydeligere retningslinjer over for selskaberne?

17.4. Hvilke retningslinjer og vilkår opererer Naalakkersuisut med over for Royal Greenland på baggrund af deres engagement i projekterne i Chile og Norge? Har Naalakkersuisut et ønske om, at Royal Greenland i højere grad fokuserer på interne forhold?

17.5. Udvalget ønsker en opdateret orientering om Greenland Airports' aktuelle situation.

Naalakkersuisut oplyser: Naalakkersuisut oplyser: *De selvstyreejede aktieselskaber spiller en central rolle for samfundets infrastruktur, forsyning, transport, kommunikation og erhvervsgrundlag.* (s. 168)

17.6. Udvalget bemærker en øget centralisering blandt de selvstyreejede selskaber, hvilket synes at give sig udslag i forringet service med færre fysiske butikker, forkortede åbningstider, færre arbejdspladser og dårligere kontrakt- og lønforhold uden for de største byer. Udvalget

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

betragter også dette som en væsentlig del af årsagerne til fraflytning fra mindre byer og bosteder. Er Naalakkersuisut enig i denne betragtning?

17.7. Kan Naalakkersuisut forklare, hvordan centraliseringen i Tusass med nedlukningen af butikker i mindre byer over de senere år hænger sammen med finanslovsforslagets tema om "samfundsmæssig robusthed tæt på borgerne"?

17.8. Hvordan forventer Naalakkersuisut, at nedlukningen af Tusass-butikker vil påvirke den service, borgere kan forvente i hele landet?

17.8.1. Hvilke tiltag påtænker Naalakkersuisut for at modarbejde eventuelt forlængede fragttider, der kan have væsentlige økonomiske konsekvenser for mindre samfund?

17.9. Hvordan forventer Naalakkersuisut, at nedlukningen af Tusass-butikker vil påvirke antallet af arbejdspladser og lærepladser?

17.10. Hvor mange praktikant- og lærlingepladser er der i de selvstyreejede aktieselskaber om året fordelt på selskab og by/bosted? Hvor mange er besat?

17.11. I hvilket omfang er der krav om antal af lærepladser i eksisterende servicekontrakter? Hvilke planer har Naalakkersuisut for at inkorporere en sådan betingelse i fremtidige servicekontrakter?

Naalakkersuisut oplyser: *Tabel 7 viser, at den samlede rentebærende gæld i den offentlige sektor forventes at stige fra 10.768 mio. kr. i 2025 til 14.196 mio. kr. i 2029. Stigningen ligger især i de selvstyreejede aktieselskaber, særligt NunaGreen A/S.* (s. 169)

17.12. Det fremgår af tabel 7, at selvstyrets aktieselskabers gæld forventes at udgøre over 12 mia. kr. i 2029. Udvalget anmoder på den baggrund om en uddybende forklaring på og overblik over de selvstyreejede aktieselskabers gæld, herunder planer for gældsafvikling samt for at mindske yderligere gældsstiftelse?

17.13. Vurderer Naalakkersuisut, at der er behov for en organisatorisk omstrukturering internt i selskaberne, særligt med hensyn til at mindske antallet i topledende stillinger? Er der behov for løn- og bonuslofter i de selvstyreejede selskaber?

Naalakkersuisut oplyser: *For så vidt angår udviklingen i kommunerne gæld henvises herudover til* redegørelsen *herom i Politisk-Økonomisk Beretning 2026, afsnit 3.4.1.* (s. 169)

17.14. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan den kommunale gæld er fordelt mellem kommunerne, samt hvorfra gælden i de enkelte kommuner stammer?

17.15. Kommunernes forskudsvise udbetaling af børnebidrag påvirker kommunernes økonomi negativt, da den efterfølgende inddrivelse hos forældrene ofte ikke er mulig. Kan Naalakkersuisut give en status på denne tilbagevendende problematik? Hvilke løsninger ser Naalakkersuisut på denne problematik?

18. <u>Kommunernes økonomi</u>

Naalakkersuisut oplyser: *Tabel 8 viser, at kommunerne samlet set havde et regnskabsmæssigt* overskud *på 499 mio. kr. i 2025 og budgetterede med et samlet overskud på 220 mio. kr. i 2026. Tallene dækker dog over forskelle mellem kommunerne og ændrer ikke ved, at de borgernære opgaver*

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

på blandt andet social-, handicap-, beskæftigelses- og ældreområdet kræver fortsat prioritering. (s. 170)

18.1. I forlængelse af den demografiske udviklings indvirkning på den økonomiske holdbarhed anmoder udvalget om en oversigt over udviklingen i de enkelte kommunernes udgifter til ældreområdet samlet og pr. indbygger.

Naalakkersuisut oplyser: *Bloktilskuddet til kommunerne indgår i finanslovsforslaget på samme budgettekniske grundlag som øvrige tilskudsbevillinger uden særskilt reguleringsforudsætning. Der er således alene indarbejdet ændringer, hvor disse følger af konkrete bevillingsmæssige dispositioner eller tekniske korrektioner.* (s. 169)

18.2. Kan Naalakkersuisut uddybe ovenstående og komme med en nærmere forklaring på, hvilke konsekvenser det vil have for udførelsen af kommunernes opgaver?

18.3. Udover at bloktilskuddet til kommunerne ikke P/L-reguleres i finanslovsforslaget for 2027 bemærker udvalget, at bloktilskuddet er nedsat med over 50 mio. kr. Kan Naalakkersuisut uddybe baggrunden for denne nedsættelse?

18.4. Hvordan hænger den manglende regulering og nedsættelsen sammen med finanslovsforslagets tema, særligt når kommunerne som beskrevet "varetager væsentlige borgernære opgaver og […] derfor [er] centrale for finanslovsforslagets tema om samfundsmæssig robusthed tæt på borgerne." (s. 169)

18.5. Har Naalakkersuisut lavet en opgørelse over kommunernes evne til at fastholde serviceniveauet efter de seneste 5 års regulering af bevillingerne? Finder Naalakkersuisut, at udviklingen i bevillingerne følger serviceniveauet proportionalt?

Naalakkersuisut oplyser: *Kommunerne er samtidig underlagt de samme overordnede krav om ansvarlig* økonomistyring *og prioritering af kerneydelser. Det understreger behovet for tæt dialog, tydelig opgaveprioritering og fortsat arbejde med en mere effektiv fællesoffentlig opgaveløsning.* (s. 169)

18.6. Hvordan påtænker Naalakkersuisut at skabe tættere dialog og mere konsekvent inddragelse af og opfølgning med kommunerne, særligt med hensyn til udvikling af økonomiske behov?

18.7. Hvordan påtænker Naalakkersuisut at skabe en bedre struktur for at fordre politisk koordination og samarbejde mellem kommuner?

18.8. Kan Naalakkersuisut uddybe dets tilsyn med kommunerne både i forhold til økonomistyring og forvaltning efter gældende lovgivning og regler?

18.9. Hvilke forventninger har Naalakkersuisut til ændringer i den kommunale struktur på kort og længere sigt? Kan Naalakkersuisut give en status på hvilket arbejde, der pågår, med hensyn til ændringer i den kommunale struktur?

19. <u>Forberedelse af mulige ændringsforslag til FFL2027</u>

Naalakkersuisut oplyser: *På flere områder vil der frem mod 2. og 3. behandlingen kunne ske et yderligere udrednings- og forhandlingsarbejde, som kan føre til ændringsforslag. Det gælder blandt andet eventuelle* justeringer *som følge af forhandlingerne med partierne i Inatsisartut, nye*

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

oplysninger om større anlægs- og investeringsprojekter og eventuelle konsekvenser af prioriteringerne i forbindelse med et nyt sundhedsforlig. (s. 170)

19.1. Kan Naalakkersuisut uddybe, hvilke ændringsforslag, der påtænkes at blive fremsat til forslagets 2. og 3. behandling?

Naalakkersuisut oplyser: *Eventuelle politisk ønskelige omprioriteringer må som udgangspunkt ske inden for rammen eller finansieres gennem konkrete reduktioner af andre udgifter eller højere indtægter.* (s. 169)

Udvalget bemærker et fravær af idræt og forebyggelse i de almindelige bemærkninger, og at tilskuddet til idrætten i finanslovsforslaget falder støt frem mod 2029. Samtidig har GIF har et mål om, at Grønland skal være det mest fysisk aktive land i verden i 2030, og et yderligere engagement i idrætten kræver investeringer og midler til deltagelse i stævner.

19.2. Kan Naalakkersuisut begrunde, hvorfor tilskuddet til idrætten falder?

19.3. Hvilke tiltag forventer Naalakkersuisut at igangsætte for at støtte målet om at blive det mest fysisk aktive land i 2030?

20. <u>Økonomiske hovedtal i Finanslovsforslaget</u>

Naalakkersuisut oplyser: *Bevillingerne i Finanslovsforslaget for 2027 er opgjort efter en differentieret fremskrivningsmetode. Udgangspunktet er, at bevillinger til drift og tilskud er videreført i finansårets prisniveau uden en generel teknisk fremskrivning af bevillingsgrundlaget.* (s. 170)

20.1. Kan Naalakkersuisut komme med en nærmere forklaring på, hvordan den differentierede fremskrivningsmetode er opgjort og indarbejdet?

Naalakkersuisut oplyser: *Bevillinger, der ikke er omfattet af sådanne særskilte reguleringsforudsætninger, er dermed som hovedregel videreført nominelt, medmindre der i* finanslovsforslaget *er indarbejdet konkrete ændringer på den enkelte hovedkonto. Metoden indebærer, at bevillingsudviklingen i finanslovsforslaget i højere grad afspejler særskilt besluttede ændringer end en generel fremskrivning af eksisterende drifts- og tilskudsrammer.* (s. 170)

20.2. Kan Naalakkersuisut uddybe, hvilke konsekvenser den valgte reguleringsmetode vil have for de enkelte områder, der ikke er omfattet af særskilte reguleringsforudsætninger?

21. <u>Tekstanmærkninger</u>

Tekstanmærkningerne er medtaget i Finanslovsforslagets bilag 2. Tekstanmærkningerne har formelt set karakter af lovtekst, og der kan ved tekstanmærkning således søges gjort undtagelser eller tilføjelser til øvrig lovgivning. Mestendels har tekstanmærkningerne karakter af bemyndigelser til Naalakkersuisut til at foretage konkrete økonomiske dispositioner til understøttelse af den økonomiske styring, ikke mindst på anlægsområdet.

21.1. Udvalget ønsker at Naalakkersuisoq gennemgår nye og ændrede tekstanmærkninger inden for Naalakkersuisoqs aktivitetsområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringen eller af optagelse af en ny. Gennemgangen skal endelig indeholde en begrundelse for, at der er brug for en tekstanmærkning.

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

Naalakkersuisut oplyser, at der i FFL2027 særligt foreslås følgende nye tekstanmærkninger. Den ene lyder:

Til hovekonto 20.01.01 Departement for Finanser

Der foreslås optaget en ny tekstanmærkning, der giver affaldsselskabet ESANI A/S en midlertidig kreditfacilitet i Landskassen. Dette har baggrund i selskabets likviditetsudfordringer, der bl.a. skyldes underskud i returpantsystemet, manglende indtægter fra varmesalg og problemer med affaldstransport. Kreditfaciliteten ses som en midlertidig løsning, mens udfordringerne undersøges, og der arbejdes på at skabe en mere rentabel drift. (s. 171-172)

På side 42 i FFL2027 oplyser Naalakkersuisut følgende:

Der arbejdes med en revisionsrapport, der skal afdække udfordringerne med returpantsystemet. Rapporten forventes at foreligge i uge 32. På baggrund at dette og på baggrund af forhandlinger om forlængelse af aftalen om returpantsystemet, som udløber ved udgangen af året, forventes det, at arbejdet mod at reetablere en rentabel drift, kan påbegyndes.

Det følger af Pantaftalens 5.1, at:

*"*Såfremt pantsystemet ikke generer tilstrækkelige indtægter til at dække pantsystemets forpligtigelser, kan ESANI A/S anmode systemets ejer, Naalakkersuisut, om at tilføre yderligere kapital*."*

Etableringen af en trækningsret forventes dermed at være en midlertidig foranstaltning for at håndtere den aktuelle situation.

21.2. Udvalget ønsker oplyst, om det ikke vil være mere hensigtsmæssigt at afvente revisionsrapporten, før problemet søges løst ved en tekstanmærkning i finansloven. Udvalget ønsker samtidig oplyst, hvorfor der – også af hensyn til armslængdeprincippet – ikke søges etableret en midlertidig forretningsmæssig løsning internt i selskabet, eventuelt i samarbejde med selskabets egen bankforbindelse, indtil det på baggrund af revisionsrapporten er afklaret, hvordan en rentabel drift kan reetableres og sikres fremadrettet.

Naalakkersuisut oplyser, at der i FFL2027 særligt foreslås følgende nye tekstanmærkninger. Den anden lyder:

Til hovedkonto 67.01.14 Fjeldskred

Der foreslås optaget en ny tekstanmærkning, der bemyndiger Naalakkersuisut til at pålægge Tusass A/S at etablere, drive og vedligeholde en mobildataforbindelse ved Illorsuit og Umiammakku Nunaat. Formålet er at sikre realtidsdata til fjeldskredsmonitorering, herunder fra sensorer, seismometre og eventuelle alarmsystemer, så overvågning, varsling og beredskab understøttes. Tekstanmærkningen udmønter en tidligere truffet beslutning og optages i FFL2027 som led i den tekniske ajourføring af finanslovens bemyndigelsesgrundlag. (s. 172)

På side 110-111 i FFL2027 oplyser Naalakkersuisut bl.a. følgende:

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl

Tekstanmærkningen medtages med henblik på at sikre den nødvendige kommunikation til fjeldskredsmonitorering og et eventuelt fremtidigt alarmsystem i området ved Illorsuit og Umiammakku Nunaat. En mobildataforbindelse i Illorsuit med dækning af Umiammakku Nunaat vurderes at kunne muliggøre realtidsovervågning og direkte datakommunikation til et seismometer. Forbindelsen vil endvidere kunne understøtte anvendelsen af flere sensorer, mindske strømforbruget i overvågningsudstyr og styrke datasikkerheden. Formålet er at forbedre overvågningen af fjeldskredsrisikoen og skabe et mere robust teknisk grundlag for varsling og beredskab. Dette skal styrke beskyttelsen af befolkningen og give relevante myndigheder bedre mulighed for at reagere hurtigt ved ændringer i risikobilledet.

21.3. Udvalget ønsker oplyst, om det nævnte område for fjeldskredsmonitorering kan udvides til at omfatte hele Uummannap Kangerlua, dvs. både Uummannap Kangerlua mod syd og Karrat Fjord-systemet mod nord, og om der i den forbindelse samtidig kan etableres mobildatadækning i området til gavn for borgerne generelt.

22. Budgetbidrag

22.1. Udvalget ønsker, at Naalakkersuisut gennemgår de bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for Naalakkersuisuts aktivitetsområder.
Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for, hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering eller bevillingsændringer, der ikke skyldes ressortændringer.

Udvalget imødeser Naalakkersuisuts velvillige besvarelse. Udvalget skal i denne forbindelse anmode om, at Naalakkersuisut forinden hvert svar på de ovenfor anførte spørgsmål og bemærkninger (evt. kort) citerer det spørgsmål, der svares på.

Besvarelsen af nærværende skrivelse bedes fremsendt, således at den er Finans- og Skatteudvalget i hænde senest fredag den 25. september 2026 kl. 12.00 på både grønlandsk og dansk samt elektronisk til saam@ina.alla.gl og cakrb@ina.alla.gl.

Med venlig hilsen

Aqqalu C. Jerimiassen
Formand for Finans- og Skatteudvalget

INATSISARTUT · PARLIAMENT OF GREENLAND
Postboks 1060 · 3900 Nuuk · +299 34 50 00 · +299 32 46 06 · ina@ina.gl · www.ina.gl